

(600–800°C) – vidutinio dydžio laužavietėje, kurios pakraščiuose buvo žemesnė temperatūra, arba nepakankamai ilgai degusi.

Kape rasti juostinių apyrankių fragmentai bei T tipui artimas kalavijas leidžia šį kapą datuoti X–XI a.

Perkasoje XI, kuri buvo kasama traktoriaus nustumdytoje kalvos vietoje, atsitiktinai rasta vytinių antkaklių, juostinių apyrankių fragmentų, žirgo skambalėlis, 2 ietigaliai, kalavijo rankenos buoželė, geležinė sagtis, lipdyto puodo pakraštėlio fragmentas ir kt. Degintinių kapų neaptikta.

Viešvilės kapinynas, datuojamas X–XI a., priklauso Nemuno žemupio skalvių etnokultūrinei grupei.

VIEŠVILĖ CEMETERY

In 2003 TIM continued the archaeological investigations of the Viešvilė cemetery (Jurbarkas district). The area of 122 m² (2 trenches) was investigated. The unearthed cremation contained most likely burials of 2 adults and one child aged 4–5 years. The grave is dated back to the 10th–11th centuries.

LAZDININKŲ (KALNALAUKIO) KAPINYNAS

Donatas BUTKUS, Julius KANARSKAS

Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinyno (kultūros vertybė A 1708; Kretingos r.) archeologijos tyrimus KM vykdo nuo 1991 m. Iš viso per 8 tyrimų sezonus muziejaus archeologinė ekspedicija ištyrė 1264,6 m² plotą, kuriame rado 49 II–III a. griautinius kapus su akmenų vainikais ir 4 VII a. griautinius kapus, o po senojo geležies amžiaus kapinyno horizontu aptiko ankstyvojo geležies amžiaus–senojo geležies amžiaus pradžios senovės gyvenvietės kultūrinį sluoksnį (šio leidinio p. 28–29).

2003 m. ištirtas 27,8 m² plotas, kuriame aptikti 2 griautiniai – moters ir vyro kapai (81 ir 82), įkasti į senovės gyvenvietės kultūrinį sluoksnį. Kapų viršutinis sluoksnis nuartas. Griaučiai neišlikę, sunykę. Mirusiųjų orientacija kape ir lytis nustatyta pagal įkapes ir jų išsidėstymą. Panašu, kad jie buvę apjuosti akmenų vainiku, kurie dirbant žemę nuardyti (išliko tik 1 didelis akmuo bei dar 2–3 akmenų kontūrai).

Moters *kapo 81* kontūras išryškėjo 36–40 cm gylyje. Duobė netaisyklingo ovalo formos, pailga ŠV–PR kryptimi, 2,93 m ilgio, iki 1,65 m pločio, dubens pavidalo skerspjuvio. Jos dugnas buvo 51–53 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Moteris palaidota skobtiniame karste, kurio ilgis apie 2,4 m, o plotis – 65–70 cm, paguldyta galva 340° į ŠV.

Mirusiosios galvūgalyje gulėjo smiltainio akmens verpstukas ir geležinė yla su medinio koto liekanomis. Virš galvos buvęs pastatytas miniatiūrinis lipdytinis molinis puodelis, žemiau kurio gulėjo Romos imperijos sestercijus. Puodelis dešiniuoju kraštu dengė šalia gulėjusios žalvarinės lankinės segės lenkta kojėle įviją ir žalvarinę kilpinę įviją. Greta puodelio ir segės rastos žalvarinio apgalvio liekanos. Apgalvis padarytas iš apkabėlių, suvertų dviem horizontaliomis eilėmis ant odinių juostelių, kurių galai pritvirtinti prie apskritos, dekoruotos plokštelės su akute

centre. Manoma, kad apgalvis juosė kepurėlę (ar kitą galvos dangą), kurios liekanų – vilnonių siūlų pastebėta po apkabėlėmis. Po apgalviu ir sege rastos tošinės dėžutės liekanos.

Moters krūtinės srityje aptiktos aparvos liekanos: du dvigubo nupjauto kūgio pavidalo gintaro karoliukai ir žalvarinis profiliuotas kabutis. Žemiau jos, mirusiosios krūtinės ir pilvo srityje, surinkta 10 sulaužytos juostinės apyrankės fragmentų. Atokiau nuo jų, kairėje mirusiosios pusėje, gulėjo trečdalis išgaubto pjūvio apyrankės.

Mirusiosios kojūgalyje, kairėje pusėje, į kapą buvo įdėtas geležinis peiliukas.

Kapo duobės užpilde rasta šlako fragmentas, pavienių degto molio tinko gabaliukų, o duobės P dalyje – daug smulkių lipdytos grublėtos keramikos šukių. Visa tai pateko iš senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio, užpilant jo žemėmis kapo duobę.

Apie 2 m į V nuo moters kapo rastos vyro kapui būdingos įkapės (*kapas 82*). Čia nei kapo duobės, nei karsto kontūrai maišytoje žemėje (suardytame kultūriniame sluoksnyje) neišsiskyrė. Pagal įkapių išsidėstymą nustatyta, kad mirusysis buvo paguldytas galva 340° į ŠV.

Įkapės būdingos to laikotarpio kario raitelio kapui. Galvūgalyje, kairėje mirusiojo pusėje, vienas ant kito gulėjo 2 ietigaliai (smogiamosios ir svaidomosios iečių). Apa-

čioje buvusios mažesniosios ieties išliko tik plunksna su smaigaliu. Į kairę nuo ietigalių skersai kapo buvo rastos išmėtytos sulaužytos dalgelės liekanos, o arčiau mirusiojo galvos truputį įstrižai kapo duobės gulėjo įmoninis kirvis. Tarp jo ir dalgelės stovėjo miniatiūrinis lipdytinis molinis puodelis, pastatytas ant krašto tošinės dėžutės su papildomomis įkapėmis – dviem išgaubto pjūvio apyrankėmis. Į kairę nuo jų karste gulėjo smiltainio akmens galąstuvus. Mirusiojo krūtinės srityje rasta sulaužyta lankinė segė, o arčiau kojų – įvijinio žiedo liekanos. Ant mirusiojo kojų ar juosmens srityje gulėjo skydas, kurio išliko tik geležinis antskydis.

Mirusiojo kairėje, atskiroje ir gilesnėje duobėje, buvusi įkasta papildoma raitelio įkapė – žirgo galva su kamanomis. Jos išliko tik pora žirgo dantų ir kamanų diržo sagties fragmentai.

Kapai datuojami II–III a.

LAZDININKAI (KALNALAUKIS) CEMETERY

In 2003 KM investigated the area of 27.8 m² in the Lazdininkai (Kalnalaukis) cemetery and uncovered 2 inhumations, one female, the other – male. Beneath the horizon of burial ground, the cultural layer of an ancient settlement was found. The graves are dated back to the 2nd–3rd centuries.

DOVAINIŲ (DVARVIEČIŲ, UŽPELKIŲ) KAPINYNAS

Bronius DAKANIS

Plungės r. savivaldybės administracija 2003 m. organizavo Dovainių (Dvarviečių, Užpelkių) kapinyno (A 789) (Plungės r.) teritorijos tikslinio žvalgomuosius archeologinius tyrimus dėl kapinyno žemės gražinimo savininkams.

Dovainių kapinynas literatūroje nurodomas nuo XX a. vidurio ir datuojamas V–XII a. 1978 m. MMT (B. Dakanis, R. Olišauskas) žvalgant kapinyną, jo ariamame paviršiuje (kapinynas ilgą laiką buvo ariamas) aptiktas